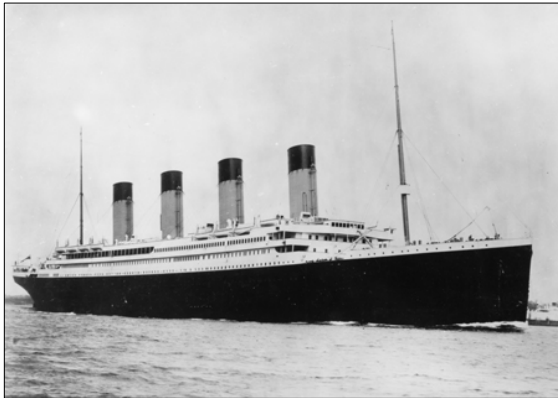

SREMSKO VINO NA TITANIKU

Na vinskoj karti "Titanika", uz mnoga druga pića i vina iz najpoznatijih francuskih i italijanskih podruma, nalazio se i *auspruh*, ili *samotok*, posebna vrsta vina koje se tradicionalno, nešto više od jednog i po veka, pravilo u Sremskim Karlovcima

"Titanik" m možda najslavniji brod prošlog veka, u stvarnosti je putovao samo četiri dana: isplovio je iz Sautemptonu po izuzetno lepom prolećnom vremenu u podne 10. aprila 1912, dakle tačno pre sto godina, a potonuo u noći između 14. i 15. aprila, sudarivši se sa ledenom santom. Legende o ovom brodu, i njegove tajne, putuju tako čitav jedan vek. Jedna od njih dovodi nas pravo u - Sremske Karlovce. Na vinskoj karti "Titanika", uz mnoga druga pića i vina iz najpoznatijih

francuskih i italijanskih podruma, nalazio se i "auspruh", ili samotok, posebna vrsta vina koje se tradicionalno, nešto više od jednog i po veka, pravilo u Sremskim Karlovcima.

Vrhunskog kvaliteta, u podrumu stare karlovačke porodice Živanović.

Njihov slavni predak, Jovan Živanović, profesor Karlovačke gimnazije, ali i čuveni vinar, i osnivač racionalnog pčelarstva kod Srba, potomcima je u nasleđe ostavio stare recepture za spravljanje nekoliko najpoznatijih vrsta karlovačkih vina i pića, među kojima su i *auspruh* i *bermet*.

Današnja glava tog vinskog podruma, Žarko Živanović, inače i jedan od najpoznatijih sremskih medara i predavač pčelarstva u Karlovačkoj bogosloviji, pa još i kustos svojevrsnog sopstvenog, malog privatnog Muzeja pčelarstva koji je smešten u istom dvorištu, vadi papire koji dokumentuju priču o *auspruhu*.

- Reč je o posebnom desertnom vinu, pravljenom od grožđa čije je svako zrno moralo biti provereno besprekorno, uz primenu stare recepture, i takvog neodoljivog ukusa da je njime bio očaran i bečki dvor - kaže Žarko Živanović. - Kada su karlovački Srbi u ona vremena hteli da izdejstvuju posebne povlastice od bečkog dvora i Marije Terezije, oni su na poklonjenje i razgovor obavezno nosili - *auspruh*. Nimalo slučajno...

Uvek je bilo isplativo praviti *auspruh*. Tako godine 1780, kada su se stara, dobra crna, bela i crvena vina prodavala po 2 forinte i 30 novčića za akov, *auspruh* se plaćao po 4 forinte - piše jedan vek kasnije hroničar Kosta Petrović. Na izložbi vina i voća, 1930. godine u Sremskim Karlovcima, prema *Katalogu*, Žarko Živanović - deda našeg

današnjeg sagovornika - nudio je auspruh po 40 dinara za litar! Sva druga vina na toj izložbi imala su cenu od tri do osam dinara!

Bio je to poslednji trzaj Sremskih Karlovaca da u tom vremenu naprave svetsku izložbu vina... o kojoj ovde i danas mnogi vinari i vinogradari sanjaju.

Kako se auspruh pravio?

- Evo kako Mita Petrović, 1885. godine, opisuje taj tehnološki postupak: "Gospodin Jovan Živanović iz Karlovaca imao je dobrotu da mi saopšti kako se u Sremu pravi samotok. Probira se sam sušak (znači suvarak se već dobivao u vinogradu) i nalije se u jednoj kadi sa vinom i to toliko po zapremini vina koliko je zapremina suška. Taj sušak u vinu gnječi se rukom i mulja se kroz šest nedelja svaki dan, pa se posle ocedi u bure koje se pre toga okadi zapaljenim oraščićima. Za tih šest nedelja u novodobivenoj masi od vina i soka iz maceriranog suvarka izvrši se naknadno vrenje". O ovome svedoče i podaci analize ovog samotoka ili auspruha - kaže danas Žarko Živanović.

Pre desetak godina, posle pauze od nešto više od pola veka, podrum Živanovića je počeo ponovo da pravi *auspruh*, 2000. godine. Žarko Živanović je to nekoliko godina radio uz pomoć sina Borka i supruge Zvezdane, prema recepturi svog takođe slavnog oca, počivšeg Bore Živanovića, karlovačkog vinara i jednog od nekada najpoznatijih jugoslovenskih medara.

A Vera Živanović, Žarkova majka, verovatno je još jedina živa Karlovčanka koja pamti i onaj "stari" *auspruh*, možda baš isti kao na "Titaniku".

- Kada sam se udala u Živanoviće, 1945. godine, kao mlada devojka od tek 18 leta, probala sam njihov predratni, čuveni *auspruh*, tada ga je još bilo samo malo sačuvanog - kaže Vera Živanović. - Bio je poput ćilibara, lepo i pitko vino, ukusa koji se teško može opisati. Sa istim tim vinom Živanovići su učestvovali na vinskih izložbama u drugim krajevima i gradovima, pa tako i u Osijeku, evo slike moje svekrve Stane Živanović, Žarkove bake, na osječkoj izložbi vina... Kasnije, kada se sve okrenulo masovnoj proizvodnji, moj muž Bora je odustao od pravljenja *auspruha*, jer to niti je ko želeo, niti mogao da kupi i plati.

Postoji realna verovatnoća da je na vinskoj karti "Titanika" bio baš karlovački *auspruh*, sada u brodskoj olupini, pronađenoj 1985. godine na dubini od 13.000 stopa, ili četiri kilometra. Neki tvrde da je, ipak, reč o *auspruhu* iz austrijskog seoceta Rust, specifičnom "prirodnom slatkome vinu sa obale Nežiderskog jezera", čija je tradicija - što je zanimljivo! - takođe bila prekinuta. Pre desetak godina osnovan "Ruster Ausbruch Cercle" nastoji da povрати slavu tom vinu tragajući za njegovim izgubljenim identitetom.

THE CUNARD STEAM SHIP COMPANY LTD.			
WINES.		Per Quart.	Per Pint.
Champagnes	PEREIRE JOUET & Co.	0 0 5 0	
	GEORGE GOULET, Extra Dry	0 0 5 0	
	Extra Dry	0 0 5 0	
	G. H. MUMM & Co., Extra Dry	0 0 5 0	
Clarets	Fine Vintage	4 0 2 6	
	Good Bordeaux	2 0 . . .	
Hock	SHH	5 0 3 0	
Moselle	Sparkling	5 0 3 0	
Port	. . . . .	4 0 . . .	
Sherries	Pale Dry	5 0 . . .	
	Golden	4 0 . . .	
Burgundy	Nuts	5 0 3 0	
LIQUEURS.			
Benedictine	Per Glass	0 6	
Vermouth	Per Bot.	0 6	
ALE & PORTER		0 6	
SODA WATER, LAGER BEER, GINGER ALE, LEMONADE		0 6	
SELTZER, APOLLINARIS & JOHANNIS, & JOHANNIS LITHIA WATER		0 6	
APOLLINARIS & JOHANNIS WATER (small)		0 4	
CONGRESS WATER		1 0	
SPIRITS.			
Brandy	VERY OLD	Per Liqueur Glass	0 6
	Do	Per Glass	0 2
Whiskies	IRISH		0 6
	SCOTCH		0 6
	AMERICAN BLEND, PARK & THORP'S		0 6
	V.F.M.		0 6
	CANADIAN CLUB, WALKER'S		0 6
Gin	HOLLANDS, OLD TOM		0 6
HAVANA CIGARS.			
	(No. 1 . . . . .)	31	Each.
	(No. 2 . . . . .)	61	
	(No. 3 . . . . .)	31	
MANILLA			
American Packages of 20 . . . . . 1s. 01. per Package.			
CIGARETTES . . . . . 10 . . . . . 0s. 61.			
Egyptian, Large Packages . . . . . 1s. 01.			
Small . . . . . 0s. 61.			
TOBACCO—CAVENDISH, Light, 4s. per lb.; Dark, 1s. 6d. per lb.			
Do. CUT, 5s. per lb.			
AFRICA WATER (medicinal) . . . . . 61. per Bottle.			
ALL TO BE PAID FOR AT THE TIME.			
April, 1902.			

U Sremskim Karlovcima, pomalo uspavanim, takvog društva i pokreta nema. Postoji samo - odličan *auspruh*, *bermet*, *game* ... kod Živanovića, ali i mnoga druga crna, bela i crvena vina i rakije u čak 63 domaćinska podruma. Mnogi su smešteni u lagumima, pod zemljom, i potiču iz prošlih vekova.

Kako bi izgledao *auspruh* posle sto godina provedenih na dnu okeana?

- Ležanje na morskome dnu nikako ne bi moglo da naudi vinu, moglo bi samo da ga sačuva i možda pretvori u malo gušće nego što je inače, kaže Žarko Živanović.

I dok kod Živanovića degustiramo vina koja su pronela slavu Karlovaca širom sveta, slušamo priču o porodici Kostić, izvoznicima karlovačkih vina u druge zemlje i na druge kontinente, s početka

20. veka. Oni su mogli biti liferanti vina i za "Titanik". U njihovoj nekadašnjoj kući, koja je oduzeta vlasnicima i u kojoj je sada - još uvek! - zemljoradnička zadruga, nalaze se dva ogromna laguma. Iz njih su nekada, na put viševekovne slave karlovačkih vina, polazila burad sa dragocanim kapima sačinjenim od pažljivo odabranih i odnegovanih sorti grožđa i slatkih zrna u koja se ovde sliva i sunce, i fruškogorski stražilovac, i dunavski odblesci.